

Sygn. akt I USK 558/21

POSTANOWIENIE

Dnia 11 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania J. W. prowadzącego działalność pod firmą: Zakład J. W. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Zabrzu z udziałem zainteresowanych: J. N., T. W., J. W., M. W., K. W. i S.W. o podleganie ubezpieczeniom społecznym, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 11 października 2022 r., skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 10 czerwca 2021 r., sygn. akt III AUa 1632/19,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od odwołującego się J. W. na rzecz organu rentowego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 10 czerwca 2021 r. oddalił apelację J. W., prowadzącego Zakład (dalej jako płatnik składek) od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 6 maja 2019 r., oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Zabrzu z dnia 29 listopada 2018 r., stwierdzającej, że zainteresowani: J. W., J. W., M. W., K. W., S. W. i J. N. podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach wskazanych w decyzji, jako zleceniobiorcy płatnika składek.

W ocenie Sądów *meriti* płatnika składek i zainteresowanych łączyły umowy o świadczenie usług, a nie umowy o dzieło. Wskazano, że sąd ubezpieczeń społecznych może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego jako przedmiotu odwołania. Prowadzenie czynności kontrolnych przez organ rentowy z naruszeniem przepisów o dopuszczalnym czasie trwania kontroli, pozostaje poza przedmiotem postępowania cywilnoprawnego zainicjowanego wniesieniem odwołania od zaskarżonych decyzji.

Płatnik składek w całości zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną, wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, o rozpoznanie sprawy na rozprawie oraz o zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy - art. 477^{14a} i art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. oraz art. 170 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 329, dalej jako ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r.), przez „uznanie - wbrew wyrokowi Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 8 marca 2019 r. w sprawie V SA/Wa 1493/18 (...), uchylającemu decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 26 czerwca 2018 r. - że wydanie zaskarżonych decyzji” dotyczących zainteresowanych: T. W., J. W., M. W., K. W., S. W. i J. N. „na podstawie akt kontroli zgromadzonych po dopuszczonym ustawą limicie czasu trwania kontroli u przedsiębiorcy (odwołującego się), nie stanowi rażącego naruszenia przepisów postępowania, a co powinno skutkować uchyleniem przez Sąd II instancji zaskarżonego wyroku oraz uchyleniem poprzedzającej wyrok decyzji i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu”.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na występowanie w sprawie zagadnienia prawnego, co ujęto zostało w następujących pytaniach:

1) czy wydanie przez organ rentowy decyzji ustalającej zobowiązanie do zapłaty składek na ubezpieczenie w oparciu o akta kontroli przeprowadzonej w

sposób bezprawny, tj. po przekroczeniu ustawowego limitu czasu trwania kontroli, stanowi rażące naruszenie przepisów postępowania przed tym organem, a to art. 6 k.p.a. w związku z art. 7 Konstytucji RP, art. 7 k.p.a., art. 10 k.p.a., art. 77 k.p.a., art. 79a k.p.a., art. 80 k.p.a., art. 107 k.p.a., w myśl obowiązującego od dnia 7 listopada 2019 r. art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c., a tym samym, czy stanowi przesłankę do uchylenia takiej zaskarżonej decyzji i przekazania sprawy organowi do ponownego rozpoznania?

2) czy przy ocenie rażącego naruszenia przepisów postępowania przed organem, w myśl obowiązującego od dnia 7 listopada 2019 r. art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c., sąd ubezpieczeń społecznych jest związany prawomocnym wyrokiem sądu administracyjnego (art. 170 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r.), stwierdzającego bezprawność czynności kontrolnych, jako podjętych mimo skutecznego sprzeciwu przedsiębiorcy złożonego na podstawie przepisu art. 84c ust. 1. ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, czyli po przekroczeniu ustawowego limitu czasu trwania kontroli, które to czynności stanowiły podstawę materialną wydania zaskarżonej decyzji ustalającej obowiązek zapłaty składek ubezpieczeniowych przez przedsiębiorcę?

W ocenie skarżącego istnieje również potrzeba wykładni przepisów w kwestii „zakresu związania organu oraz sądu prawomocnym wyrokiem sądu administracyjnego, z którego wynika nielegalność działań kontrolnych podejmowanych przez organ rentowy, a więc naruszenie przepisów postępowania przez organ w zakresie zebrania materiału dowodowego. Stąd konieczność odpowiedzi na pytanie - czy przy ocenie rażącego naruszenia przepisów postępowania przed organem w myśl obowiązującego od 7 listopada 2019 r. art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. sąd ubezpieczeń społecznych jest związany prawomocnym wyrokiem sądu administracyjnego (art. 170 ppsa) stwierdzającego bezprawność czynności kontrolnych, jako podjętych mimo skutecznego sprzeciwu przedsiębiorcy złożonego na podstawie przepisu art. 84c ust. 1. ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, czyli po przekroczeniu ustawowego limitu czasu trwania kontroli, które to czynności stanowiły podstawę materialną wydania zaskarżonej decyzji ustalającej obowiązek zapłaty składek ubezpieczeniowych przez przedsiębiorcę”.

Skarga kasacyjna jest też oczywiście uzasadniona, bowiem „za decyzję administracyjną nie może zostać uznany akt wydany przez organ administracyjny w oparciu o materiał zebrany poza postępowaniem administracyjnym (tu: po ustawowym limicie czasu trwania kontroli, po dniu 12 maja 2018 r.), a zatem poza granicami prawa i rażąco wbrew procedurze, co samo w sobie narusza zaufanie obywatela, przedsiębiorcy do organów Państwa. Stanowi to o nieważności decyzji jako wydanej z rażącym naruszeniem prawa (art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a.). Tak wydane decyzje nie powinny być konwalidowane w drodze postępowania sądowego (...), a powinny zostać uchylone i przekazane organowi rentowemu do ponownego rozpoznania (...), a właśnie temu służyć ma niedawna nowelizacja kodeksu postępowania cywilnego i dodanie cytowanego art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c.”

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania.

Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 września 2016 r., V CSK 143/16, LEX nr 2135552; z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, LEX nr 2069457; z dnia 1 grudnia 2015 r., I PK 71/15, LEX nr 2021944).

W rozpoznawanej sprawie wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłance występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), potrzebie wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie tych przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania.

Zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob.

postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365; czy z dnia 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Powołanie się na omawianą przesłankę wymaga również wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że

dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.; z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 11/09, niepubl.; z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493). Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest także pogląd, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia: z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepubl.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepubl.). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Skarżący nie zdołał wykazać wymienionych we wniosku przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W pierwszej kolejności zauważyć trzeba, że ujęte w skardze przesłanki przedsądu wzajemnie się wykluczają. W orzecznictwie przyjęty jest pogląd, że nie można twierdzić, iż skarga jest oczywiście uzasadniona (co ma miejsce wówczas, gdy stwierdzone naruszenia prawa są widoczne na pierwszy rzut oka, bez pogłębionej analizy prawnej) i że jednocześnie w sprawie występują poważne zagadnienia prawne, które wymagają zaangażowania Sądu Najwyższego w dokonanie pogłębionej interpretacji niejasnych przepisów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). To co ma świadczyć o oczywistej zasadności skargi nie może być jednocześnie ujmowane jako podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., gdyż jeżeli występuje istotne zagadnienie prawne albo poważny problem świadczący o potrzebie wykładni przepisu, to nie można jednocześnie twierdzić, że z tych samych przyczyn skarga jest oczywiście uzasadniona, jako że twierdzenie o oczywistej zasadności skargi pozostaje wówczas w kolizji z problemami prawnymi warunkującymi pierwszą i drugą podstawę przedsądu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2012 r., I UK 118/12, LEX nr 1675225). Zatem nie do pogodzenia z oczywistością skargi jest stawianie w niej zagadnień prawnych, wymagających rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy ani wskazywanie na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 2011 r., II UK 24/11, LEX nr 1365662).

Niezależnie od powyższego, przedstawione w skardze zagadnienia prawne oraz wątpliwości interpretacyjne zostały już rozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 maja 2022 r., I USKP 130/21 (niepubl.), wydanym w sprawie między tymi samymi stronami w przedmiocie prawidłowej kwalifikacji umów zawartych z zainteresowanymi (umowa o świadczenie usług czy umowa o dzieło), a jedynie co do innych zainteresowanych. W powołanym wyroku Sąd Najwyższy stwierdził, że z art. 477^{14a} k.p.c. wynika, iż sąd drugiej instancji, uchylając wyrok i poprzedzając go decyzję organu rentowego, może sprawę przekazać do ponownego rozpoznania bezpośrednio organowi rentowemu, a art. 170 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. deklaruje, że orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy i inne organy państwowe, a w

przypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Natomiast art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. stanowi, że jeżeli decyzja nakładająca na ubezpieczonego zobowiązanie, ustalająca wymiar tego zobowiązania lub obniżająca świadczenie, została wydana z rażącym naruszeniem przepisów o postępowaniu przed organem rentowym, sąd uchyla tę decyzję i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania organowi rentowemu - przepis ten został wprowadzony do porządku prawnego w dniu 7 listopada 2019 r. Przypomniano, że w orzecnictwie Sądu Najwyższego utrwaliło się przekonanie, iż postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skupia się na wadach wynikających z naruszenia prawa materialnego, a kwestia wad decyzji administracyjnych spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego pozostaje w zasadzie poza przedmiotem tego postępowania. Sąd ubezpieczeń społecznych jako sąd powszechny, może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego jako przedmiotu odwołania. Wprowadzenie do porządku prawnego art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. regułę tę modyfikuje. Odstępstwo od zasady jest jednak ograniczone podmiotowo i przedmiotowo. Przepis wskazuje bowiem, że chodzi wyłącznie o „decyzję nakładającą na ubezpieczonego zobowiązanie, ustalającą wymiar tego zobowiązania lub obniżającą świadczenie”, a także, że w ujęciu podmiotowym chodzi wyłącznie o „ubezpieczonego”, który jest adresatem decyzji. Spostrzeżenie to jest punktem wyjścia do dalszych rozważań. W cytowanym wyroku Sąd Najwyższy przyjął także, że płatnik składek (odwołujący się w sprawie) nie posiada statusu „ubezpieczonego”, i dlatego art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. nie znajduje zastosowania. Nie jest to bowiem sprawa, w której wobec ubezpieczonego wydano decyzję nakładającą zobowiązanie, ustalającą wymiar tego zobowiązania lub obniżającą świadczenie. Podkreślił też, że zestawienie treści powyższego przepisu z art. 477^{14a} k.p.c. nie pozostawia wątpliwości, że art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. zawiera upoważnienie tylko dla sądu pierwszej instancji. Ma to znaczenie, jeśli weźmie się pod uwagę, że skarga kasacyjna jest środkiem odwoławczym ukierunkowanym na orzeczenie sądu odwoławczego (art. 398¹ § 1 k.p.c.). Znaczy to tyle, że ewentualne uchybienia sądu pierwszej instancji nie rzutują na prawidłowość orzeczenia sądu drugiej instancji. Inaczej rzecz ujmując, Sąd Apelacyjny w Katowicach nie mógł

uchybić art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c., gdyż nie był uprawniony do jego zastosowania. Tak więc nie można uznać, że w sprawie występują powołane przez skarżącego zagadnienia prawne, gdyż ich rozstrzygnięcie – z powołanych wyżej przyczyn - nie będzie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006 nr 25-26, poz. 243 oraz z dnia 19 września 2013 r., I PK 98/13, LEX nr 1555051).

Z kolei w postanowieniach z dnia 16 listopada 2021 r., I USK 339/21 (LEX nr 3333799) i z dnia 28 czerwca 2022 r., I USK 482/21 (niepubl.), odmawiających przyjęcia analogicznie brzmiących skarg kasacyjnych tego samego skarżącego w analogicznych sprawach, Sąd Najwyższy podkreślił, że o wyniku sprawy zakończonej wyrokiem decyduje prawo materialne, które określa zobowiązanie (czyli uprawnienie i odpowiadający mu obowiązek). To jest istotą rozstrzygnięcia w sprawie. Natomiast wcześniej, czyli w samym postępowaniu, prawo materialne określa zakres i przedmiot postępowania dowodowego oraz jakie znaczenie mają dowody. Po zakończeniu postępowania administracyjnego decyzją, strona ma prawo do sądowej kontroli odwoławczej. Wówczas pierwszoplanowe znaczenie ma materialna treść przedmiotu sporu, przepisy o postępowaniu są służebne wobec prawa materialnego. Nowy art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. nie wprowadza w tym zakresie zasadniczej zmiany. To przez pryzmat wskazanego w decyzji przedmiotu zobowiązania, ustalenia wymiaru tego zobowiązania lub obniżenia świadczenia, czyli w istocie treści prawa materialnego, ocenia się rażące naruszenie przepisów postępowania przed organem rentowym. Tak wynika z literalnej treści przepisu, chodzi przede wszystkim o kwalifikowane naruszenie przepisów w aspekcie dotyczącym zobowiązania. Ponadto art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. skierowany jest do sądu powszechnego, aby jednak stwierdzić jego przesłankę, to sąd musi wpierw ocenić, czy doszło do rażącego naruszenia przepisów postępowania i czy wywołało skutki dotyczące zobowiązania obejmującego strony, w tym ubezpieczonego. Bez własnego procedowania, czyli w sądowym postępowaniu odwoławczym, sąd nie może uchylić decyzji. Uprawnia to stwierdzenie, że znaczenie ma postępowanie cywilne przed sądem prowadzące do konstatacji opisanej w art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. i uzasadniającej uchylenie decyzji z przyczyny w nim wskazanej. W przeciwnym razie, czyli przy naruszeniu przepisów mniejszym niż rażące, sąd rozpoznaje

sprawę i wydaje wyrok. Potwierdza to wskazana wyżej zależność naruszenia przepisów postępowania i jego wpływu na wynik sprawy w ujęciu art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.

Przypomnieć także trzeba, że z wprowadzeniem art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. nie uległ zmianie art. 11 k.p.c., czyli nie rozszerzono związania sądu cywilnego w postępowaniu cywilnym innym wyrokiem niż wyrokiem karnym skazującym. Podobnie wyrok sądu administracyjnego w sprawie administracyjnej nie stoi na przeszkodzie w materialnym rozstrzygnięciu sprawy cywilnej, która obejmuje również sprawy o podleganie ubezpieczeniom społecznym (art. 1 i art. 2 k.p.c. oraz *a contrario* art. 365 i art. 366 k.p.c.). W aspekcie zgłoszonych podstaw przedsądu oznacza to, że nie można stwierdzić zasadności podstaw przedsądu wskazanych we wniosku. Nie występuje istotne zagadnienie prawne, gdyż przedstawione we wniosku kwestie nie wykraczają poza zwykłą wykładnię prawa i dlatego nie mają rangi istotnego zagadnienia prawnego.

Nie spełnia się również druga podstawa przedsądu, gdyż zwykła wykładnia prawa nie składa się na podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Znaczenie ma bowiem dopiero kwalifikowana potrzeba wykładni przepisu wynikająca z poważnych wątpliwości w wykładni. Przepis art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. jest wystarczająco jasny, a brak wypowiedzi orzeczniczych nie jest samoistną przesłanką uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. W końcu w sprawie nie wskazano okoliczności pozwalających na stwierdzenie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Skoro nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, orzekając o kosztów postępowania kasacyjnego zgodnie z § 10 ust. 4 pkt 2 w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).

[as]